

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุขภาพที่ดีเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการ มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิ์ที่จะได้รับความคุ้มครองให้มีสุขภาพดี อันหมายถึงการมีภาวะความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีใช่เพียงปราศจากโรค หรือไม่มีความพิการเท่านั้น แต่หมายถึงการมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างดีด้วย ดังองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีมติในการประชุมสมัชชาสามัญที่ 30 ในปี พ.ศ. 2521 ให้ "สุขภาพดีถ้วนหน้า เมื่อปี 2543" สิ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพนั้นได้แก่ พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมของมนุษย์เอง ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งผลต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง

พฤติกรรมของมนุษย์จะมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์มากกว่าพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ถ้าบุคคลใดมีพฤติกรรมด้านสุขภาพที่ดีย่อมจะมีผลทำให้มีสุขภาพที่แข็งแรง และสมบูรณ์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ในปัจจุบันสังคมของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ค่านิยม และพฤติกรรมต่าง ๆ ก็เปลี่ยนไปด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ของคนไทย ในปัจจุบันมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในอัตราที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ขาดการป้องกันและรักษาที่ถูกต้อง วัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ชอบทดลองกับสิ่งแปลกใหม่ และมีพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูง

ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทยปัจจุบัน ยังเป็นปัญหาอยู่มาก จากสถิติของกองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2534) รายงานว่าผู้ป่วยโรคเอดส์ (AIDS) ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (ARC) และผู้ติดเชื้อเอดส์โดยไม่มีอาการ (HIV infection) ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึงวันที่ 15 เมษายน 2534 มีจำนวนถึง 29,100 คน

และในจำนวนนี้เป็นวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 15-19 ปี เป็นจำนวนถึง 3,831 คน เป็นเพศชาย 943 คน และเป็นเพศหญิง 2,888 คน และจากสถิติของกองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข (2532) รายงานว่ามีผู้ป่วยเป็นโรคกามโรค ในปีงบประมาณ 2532 มีจำนวนทั้งสิ้น 361,229 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 83,944 คน เป็นเพศชายจำนวน 27,430 คน และเพศหญิง 56,514 คน จากสถิติของกองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข (2532) รายงานว่ามีผู้ป่วยเป็นโรคกามโรค ในปีงบประมาณ 2532 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนรวมทั้งสิ้น 95,413 คิดเป็นร้อยละ 21.63 ซึ่งมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครมีผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จำนวนมาก อาจเนื่องมาจากความเจริญในด้านต่าง ๆ การรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาทำให้มีค่านิยมในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องเพศเปลี่ยนไป และมีปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางเพศสูง เช่น สถานเริงรมย์ต่าง ๆ บาร์ ไนต์คลับ โรงแรม วิดีโอ หนังสือที่ยั่วให้เกิดกามารมณ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรองในสิ่งแปลกใหม่ มาทดลองและหาประสบการณ์ ทำให้เด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์กันจำนวนมาก

จากสถิติของผู้ป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มวัยรุ่นที่กล่าวมามีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้นสถาบันทางการศึกษาจึงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบด้านสุขภาพของนักเรียน นักศึกษาในวัยนี้เพราะสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการช่วยพัฒนาความก้าวหน้าทางสุขภาพให้กับเด็กนักเรียน ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของสถานศึกษาในการจัดสอนสุขศึกษาไว้ดังนี้ สุชาติ โสภประยูร (2525) ได้กล่าวถึงบทบาทของสถานศึกษาในการสอนสุขศึกษาไว้ว่า โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน ดังนั้นในการที่โรงเรียนได้จัดสอนสุขศึกษาให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนหรือสังคม จึงย่อมทำให้การสาธารณสุขหรือการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน หรือสังคมนั้นสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ประภาณี สุวรรณ (2522) ยังได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่จะช่วยพัฒนาและสร้างเสริมนิสัยทางสุขภาพให้แก่เด็ก

การจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2527) รายงานไว้ว่า การศึกษาวิชาชีพเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะความเจริญของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการของการขยายตัวด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งรู้จักนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพาณิชย์กรรมได้เป็นอย่างดี

การจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษามุ่งสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนให้บุคคลเหล่านั้นนำความสามารถที่ตนมีอยู่ และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาควรมีสมารรถภาพในการทำงานอาชีพที่เหมาะสม และสอดคล้องต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ดังที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (2530) ได้กล่าวว่า การอาชีวศึกษาคือการศึกษาเพื่อการอาชีพ การศึกษาที่ฝึกฝนอบรมคนให้ประกอบสัมมาอาชีพ คือ การศึกษาที่ให้แก่เรียนด้วยการกระทำจนเกิดความชำนาญและมีมือ ให้รู้จักฝึกฝนอบรมตนเองไปอย่างต่อเนื่องในเรื่องของชีวิต ในเรื่องของงาน และในเรื่องของอาชีพ

ในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์นั้นต้องอาศัยสุขภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะ การที่เยาวชนจะศึกษาเล่าเรียนได้สำเร็จตามเอกัตภาพ เยาวชนจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพดีเสียก่อน ซึ่งในการจัดการศึกษาถือกันว่าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงามจริง บุคคลจะเจริญงอกงามได้อย่างไรหากสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของเขาไม่สมบูรณ์ ไม่ดีหรือมีแต่ข้อบกพร่องและเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปว่า ในการพัฒนาสุขภาพของเยาวชนที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรใช้โอกาสที่มีอยู่อย่างดีในโรงเรียน ถ่ายทอดความรู้ทางด้านสุขภาพ สร้างแนวคิด ค่านิยม เจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง จนเกิดสุขนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับเยาวชนในวัยเรียน ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเด็กง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้ใหญ่ ถ้าหากคนเราได้เล่าเรียนหลักหรือทฤษฎีอันเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพหรือความเป็นอยู่ที่ดีเสียแต่แรก ยิ่งเร็วเท่าใดก็ยิ่งทำให้มีโอกาสที่จะได้นำเอาหลักหรือทฤษฎีนั้นไปประยุกต์ หรือดัดแปลงใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

มากยิ่งขึ้นเท่านั้น (สุชาติ โสภประยูร, 2525) วิชาสุขศึกษาเป็นวิชาที่สำคัญมากวิชาหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมแนวความคิดดังกล่าว เพราะการเรียนการสอนสุขศึกษาจะทำให้นักเรียนหรือเยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติไปในทางที่พึงประสงค์ อันจะมีผลทำให้นักเรียนมีสุขภาพดีในที่สุด

เนื่องจากเหตุผลดังกล่าว กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ทางกรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดการศึกษาวิชาชีพเป็น 5 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม ศิลปหัตถกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาเทคนิค (ปวท.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ (หลักสูตร 1 ปี) และในการจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น ได้พิจารณาเห็นความจำเป็นในด้านสุขศึกษา และสุขภาพของผู้ที่จะออกไปปฏิบัติอาชีพ เพราะถือว่าผู้ที่จะออกไปปฏิบัติอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง จึงได้ให้ความสำคัญต่อวิชาสุขศึกษา ดังจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปี พ.ศ. 2530 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สำคัญตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า เพื่อให้สุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพได้จัดให้มีวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาพื้นฐานที่ทุกสาขาวิชาจำเป็นต้องเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 3 รายวิชา คือ ชรพ. 1301 สุขศึกษา 1, ชรพ. 1302 สุขศึกษา 2 และ ชรพ. 1303 สุขศึกษา 3 มีค่ารายวิชาละ 1 หน่วยกิต และจากหลักสูตรวิชาสุขศึกษาในการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของวิชาไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสวัสดิภาพและสุขภาพของตนเองและส่วนรวม
2. เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นสุขนิสัยได้ โดยยึดถือเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก
3. เพื่อให้สามารถปรับปรุง สร้างเสริมและระวังรักษาสวัสดิภาพและสุขภาพของตนเอง และของครอบครัวได้

4. เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหา สำคัญในความรับผิดชอบที่ตนเองมีต่อสวัสดิภาพและ สุขภาพของส่วนรวม ตลอดจนสามารถช่วยส่งเสริมการสาธารณสุขได้

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชาสุขศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพดังกล่าว จะเห็นว่าหลักสูตรมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในด้านความรู้ ทักษะและการ ปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งการสอนให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งสามด้านนี้จะต้อง อาศัยปัจจัยหลายอย่าง ทั้งหลักสูตรการเรียนการสอนและตัวผู้เรียน จึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามหลักสูตร

ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้ บรรจุเนื้อหาไว้ในวิชา ชรพ. 1301 สุขศึกษา 1 ซึ่งเรียนในชั้นปีที่ 1 โดยหลักสูตรเน้นให้ผู้เรียน มีความเข้าใจเรื่องความเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเพศทั้งทางร่างกายและจิตใจ เข้าใจ ปัญหาทางเพศบางอย่างที่เกิดกับเด็กวัยรุ่น และสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ (อาชีวศึกษา, กรม, 2530)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้และทัศนคติ เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี ที่เสี่ยงต่อ การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และนักศึกษาก็ได้เรียน เนื้อหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มาแล้วนั้น ว่านักศึกษาได้รับสิ่งที่ได้เรียนไปมากนักน้อยเพียงใดก่อนที่นักศึกษาเหล่านั้นจะได้ออกไป ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปในอนาคต และเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความรู้และทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ตามตัวแปรเพศ

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533
2. การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้ทำการศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศของนักศึกษาเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยสุ่มมาจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยถือว่าตัวอย่างประชากรดังกล่าว เป็นตัวแทนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรทุกคนที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ตั้งใจตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ และถือว่าความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นเช่นนั้นจริงตามที่ตอบแบบสอบถาม

คำจำกัดความในการวิจัย

ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมด้านความสามารถในการคิด การทำความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าของนักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ทัศนคติ หมายถึง ท่าทีความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อของนักศึกษาต่อเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หมายถึง โรคที่ติดต่อกันโดยการสัมผัสอย่างใกล้ชิดแต่เพียงภายนอก และโรคที่ติดต่อกันโดยการร่วมเพศในรูปแบบต่าง ๆ กับผู้ที่กำลังป่วยด้วยโรคดังต่อไปนี้ คือ ซิฟิลิส หนองใน กามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง แผลกามโรคเรื้อรังที่ขาหนีบ โรคเอดส์ หนองในเทียม แผลริมอ่อน หูดข้าวสุก หูดหงอนไก่ สังคัง และโคโน

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533

ประสบการณ์ทางเพศ หมายถึง ประสบการณ์ที่นักศึกษาเคยกระทำหรือปฏิบัติกรรมมีเพศสัมพันธ์มาก่อนกับทั้งเพศหญิงหรือเพศชาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย